

Poul Møller: Det er en mærkelig stilling, det høje folketing befinder sig i ved behandlingen af disse forslag, en stilling, som jeg nærmest synes er uværdig. Uværdigheden falder helt tilbage på den danske regerings valg af fremgangsmåde til løsning af det spørgsmål, der i mange år har været diskussionsemne mellem den danske og den islandske stat.

Jeg tror, at i hele den uværdige stilling, vi befinder os i, bør tinget ved behandlingen af forslagene selv søge at fastholde størst mulig værdighed. Jeg tror ikke, en sådan værdighed kan fastholdes, hvis forslagene behandles ikke holdes fri af følelser af nationalistisk karakter og af føleri. De enkelte medlemmers venskabsfølelser over for det islandske folk og den islandske stat hverken kan eller skal vejes og måles efter deres stilling til disse forslag, der i hast kræves gennemført.

Vi erkender naturligvis, at gavmildhed kan være udtryk for venskab, men man må da også være rede til at give af sit eget, af det, man selv sætter pris på, og ikke blot vise sin gavmildhed ved at pålægge andre at yde et offer. Generøsitet på andres bekostning er ikke udtryk for nogen større ædelhed eller for varmere følelser. Den høje regering har anbragt os i en uværdig stilling. Officielt drejer det sig her om en gave, men den er råbt ud for alle vinde, inden gavegiverne overhovedet har fået lejlighed til at drøfte den. Gaven er modtaget, og den hjerteligste tak er frembåret, inden sagen behandles i det høje ting, og inden Københavns universitet har haft lejlighed til at ytre sig om forslagene. Det høje folketing får 8 dage til at behandle et spørgsmål, som det har taget sagkyndige videnskabsmænd og politiske repræsentanter år at diskutere og drøfte, 8 mødedage til at behandle en sag af en så kompliceret karakter med de mest delikate ejendomsretlige synspunkter impliceret.

Lovforslaget er sendt til udtalelse til Københavns universitet, men blev alligevel fremsat, inden man havde fået universitetets udtalelse. Denne høring er derved ud fra regeringens synspunkt gjort til en ren og skær formalitet. Man har simpelt hen sagt til universitetet: ligegyldigt hvad jeres mening er om disse håndskrifter, som I i over 200 år har bestyret, skal de nu udleveres,

for det er regeringens vilje. Så meget mere mærkeligt er det, at man har gjort det, som regeringen må vide, at den er en mindretalsregering og ikke en flertalsregering; men dette forhold, at regeringen er en mindretalsregering, har end ikke opfordret regeringen til, inden den gav gaveløfter, udarbejdede et foreløbigt traktatudkast og modtog taksigelser fra islandsk side, at prøve på at undersøge, om der var politisk tilslutning fra et flertal her i salen til de beslutninger, man vil træffe, og den gave, man vil give.

Traktatudkastet i sig selv er præget af det hastværksarbejde, der her er tale om. Det tjener ikke nogen af de højtærede ministre til ære, at man i en sag af denne karakter må arbejde med et sprog, der er så dårligt, at det i alt fald ikke vil komme til at stå til evige tider, således som Arne Magnussens testamentebestemmelser eller fundatsbestemmelsens kernefulde ord. Sagen er præget af hastværksarbejde, og det fremgår end ikke klart af det lovforslag, man beder tinget om at vedtage inden pinse, hvad det er, Danmark skal udlevere til Island. Den fundats, som lovforslagets § 1 vil ændre, har man end ikke fundet anledning til at optrykke til gennemsyn for det høje tings medlemmer. I hastværket er alt dette sprunget over, og man har blot henvist medlemmerne til på anden måde at finde ud af, hvad der står i skriftet fra 1760.

Man kan spørge: hvortil da dette hastværk? Vi ved naturligvis, at i internationale forhold kan en regering ofte være nødsaget til at bede om tingets velvilje til en hurtig, og en meget hurtig, behandling. Der kan være internationale problemer, der gør det nødvendigt for tinget at handle hurtigt og gør det nødvendigt, at arbejdet bliver præget af hastværk, men er der et sådant synspunkt, der kan motivere et hastværksarbejde i denne sag? I de 10 år, der er gået, siden kommissionen afgav betænkning, er der ikke foretaget noget væsentligt skridt i forhold til folketinget fra nogen regerings side. Så sent som i 1956 udtalte den daværende statsminister, H. C. Hansen, her i tinget, at spørgsmålet om udlevering af de islandske håndskrifter ikke var aktuelt og kun kunne blive aktuelt, hvis der fra islandsk side på ny blev taget